

Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ

ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ 1937 թ. ԲԵՐՔԻՑ
ԲՆԱՎԱՐՁՈՎ ՀԱՏՈՒՑՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀԱՍԱՐ
ՄՏԿ-ՆԵՐԻ ՅԵՎ ԿՈՆՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԵՎ
ՀԱՇՎԱՐԿՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

A $\frac{H}{24305}$

BY APPOINTMENT OF THE BOARD OF SUPERVISORS
COUNTY OF ALBANY, NEW YORK

IN SENATE
JANUARY 18, 1881

Հ Բ Ա Հ Ա Ն Գ

ԿՈԼՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ 1937 Թ. ԲԵՐԳԻՑ
ԲՆԱՎԱՐՉՉՎ ՀԱՏՈՒՅՎՈՂ ԱՇԽԱՅԱՆՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ
ՄՏԿ-ՆԵՐԻ ՅԵՎ ԿՈԼՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԵՎ
ՀԱՇՎԱՐԿՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ՇՅՈՒԳԼՍԻ Է 1961 թ.

1. Կոլտնտեսությունները ՄՏԿ-ներին բնավարձ են վճարում գյուղատնտեսական բոլոր այն աշխատանքների համար, վոր ՄՏԿ-ները կատարել են հետևյալ կուլտուրաների համար՝ հացահատիկի, յեղիպտացորնի, բրնձի, արևածաղկի, բամբակի, ճակնդեղի, վուշի, կարտոֆիլի, թիզկանեփի, մանանեխի, հյուսիսային և հարավային կանեփի, կենսաֆի, կանատիկի, ապա խոտհարքի համար այն դեպքերում, յերբ այդ կատարվում է տրակտորային հնձիչ մեքենաներով, յերեքնուկի ու առվույտի սերմերը մաքրելու և այդ խոտերի սերմացվի նկատմամբ ՄՏԿ-ները կատարած ուրիշ աշխատանքների համար:

Վերև թվարկված կուլտուրաների վրա կատարված աշխատանքների համար բնավարձ են վճարում ինչպես ՄՏԿ-ների սպասարկած, այնպես էլ ՄՏԿ-ների չսպասարկած կոլտնտեսությունները, յեթե նրանց համար ՄՏԿ-ն աշխատանքներ է կատարել:

2. 1937 թվին վճարման յենթակա յեն բոլոր այն աշխատանքները, վոր ՄՏԿ-ները կոլտնտեսությունների համար կատարել են 1936 և 1937 թթ.՝ 1937 թ. բերքի համար: 1937 թ. չեն վճարվում հարոսների Կերկման ու մշակման, 1938 թ. բերքի համար կատարված աշնանավարի ու ցրտահերկի աշխատանքները, ինչպես և ՄՏԿ-ների 1936 թ. աշնանը կատարված աշխատանքները, վոր թողնված են իբրև սև ցել: Մյուս կողմից՝ 1937 թ. վճարման յենթակա յեն 1935 թ. կատարված սև ցելի աշխատանքները, վորի բերքն ստացվելու չէ 1937 թ.:

3. Առանձին աշխատանքների, ինչպես և աշխատանքների կոմպլեքսի վճարման չափը սահմանվում է ըստ առանձին կոլ-

տուրանների (հացահատիկ, բամբակ, կարտոֆիլ և այլն) բերքատու-
տվութեան այն խմբի համապատասխան, վորի մեջ կոլտնտեսու-
թյունը մտցված է ըստ ՄՏԿ և կոլտնտեսութունների որինակե-
լի պայմանագրով հաստատված դրույքները:

Կոլտնտեսությունը բերքատուութեան այս կամ այն խմբին
դասելը կատարում է հանձնաժողովը՝ կազմված շրջագործկոմի
նախագահից (հանձնաժողովի նախագահը), մթերման կոմիտեյի
լիազորից, շրջհողրածին վարիչից և ՄՏԿ դիրեկտորից, ներգրա-
վելով համապատասխան կոլտնտեսութեան նախագահին, իսկ
տեխնիկական կուլտուրանների վերաբերմամբ, բացի սրանից, ներ-
գրավվում է մթերող կազմակերպութեան ներկայացուցիչը:

4. Իբրև բնավարձ հանձնվող գյուղատնտեսական մթերք-
ներն իրենց վորակով պետք է համապատասխանեն այն կոն-
դիցիան և պայմաններին, վոր հաստատված են համապատաս-
խան կուլտուրանների համար պետութեանը պարտադիր կամ
կոնտրակտացիոն կարգով հանձնելիս:

Հացահատիկի, բրնձի, արևածաղկի, տիղկանեղի, և կարտո-
ֆիլի վորջված գտասորութեան բարձր գնահատումով վարձա-
տրությունը կատարվում է նույնպես, ինչպես այդ սահմանված
է նույն կուլտուրանների նկատմամբ պետութեանը պարտադիր
կարգով հանձնելիս:

5. Կոլտնտեսություններից բնավարձ ստանալու տարեկան
նվազագույն պլանը յուրաքանչյուր ՄՏԿ-ի համար հաստատում
է հանրապետութեան հողժողկոմատը կամ յերկրային (մարզա-
յին) հողվարչությունը՝ համաձայնեցնելով ԺԿԽ մթերման կոմի-
տեյի լիազորի հետ, և հաղորդում ՄՏԿ դիրեկցիային իբրև պար-
տադիր պլան:

Հացահատիկային կուլտուրանների բնավարձով հանձնման
տարեկան պլանը ՄՏԿ-ներին հասցվում է ըստ կուլտուրանների,
առանձանցնելով ցորենը, հաճարը և լոբազգիները: Վուշի, կանեփի,
կենաֆի և կանատիկի վերաբերմամբ պլանը հաստատվում է առան-
ձին՝ ըստ սերմերի, թելերի և ցողունի:

Յուրաքանչյուր ՄՏԿ համար սահմանված բնավարձի տարե-
կան նվազագույն պլանը մինչև կոլտնտեսություն չի հասցվում:

Յուրաքանչյուր ՄՏԿ պլանը հաղորդվում է ԺԿԽ մթերման
կոմիտեյի շրջլիազորին՝ բնավարձի սահմանված ժամկետներին
հանձնումը վերահսկելու համար: Մթերման կոմիտեյի շրջլիա-
զորը պարտավոր է յուրաքանչյուր ՄՏԿ-ի մատնանշել այն մթեր-
ման կայանը, վորտեղ պետք է հանձնվի բնավարձը:

6. Յուրաքանչյուր ՄՏԿ պարտավոր ե լրիվ դանձել կոլտնտեսություններից և պետությանը հանձնել այն ամբողջ բնավարձը, վոր հասնում ե կոլտնտեսություններից 1937 թ. բերքի համար կատարած աշխատանքի դիմաց, ինչպես և 1936 թ-վի և նախընթաց տարիներէ բերքի համար կատարած աշխատանքի ամբողջ պարտքը, բացառութեամբ նրա այն մասի, վոր դուրս ե գրվել կոտավարութեան վորոշմամբ:

Բնավարձը պետութեանը հանձնելիս ՄՏԿ իրավունք չունի թույլ տալու կոլտնտեսություններին, վոր նրանք մի կուլտուրան փոխարինեն մյուսով, բացառութեամբ հացահատիկային կուլտուրաների (բացի ցորենից), վորոնք կարող են փոխարինվել պարտադիր հանձնումների համար սահմանված կարգով: Բնավարձով հանձնվող ցորենը չի կարող փոխարինվել ուրիշ կուլտուրաներով:

ՄՏԿ-ն իրավունք չունի իր մոտ կամ կոլտնտեսութեան մեջ պահել, ծախսել կամ ՄՏԿ կարելքներէ համար վերամշակել բնավարձի կարգով հանձնելու յենթակա գյուղատնտեսական մթերքները:

Բնավարձը թաղցնելու, ինչպես և բնավարձի կարգով պետութեանը հանձնելու յենթակա գյուղատնտեսական մթերքները ծախսելու համար ՄՏԿ դիրեկտորը պատասխանատվություն ե կրում դատարանով:

7. ՄՏԿ-ները պարտավոր են բերքահավաքի նախորդակին կոլտնտեսություններին ծանուցադրել հանձնել այն մասին, վոր նրանք տաս որում պարտավոր են պետութեանը հանձնել անցած տարիների բերքի համար կատարված աշխատանքների դիմաց նրանց վրա մնացած բնավարձի ամբողջ պարտքը:

Կոմբայններով բերքահավաքը և կալումն սկսելուց հետո ամեն 5 որը մեկ անգամ ՄՏԿ-ն յուրաքանչյուր կոլտնտեսութեանը հաշիվներ ե ներկայացնում կոմբայններով բերքը հավաքելու և կախելու աշխատանքների բնավարձի վերաբերյալ:

Բացի կոմբայններով կախելուց և բերքը հավաքելուց, 1937 թ. բերքի համար կատարված բոլոր աշխատանքների դիմաց հասնող բնավարձի հաշիվները ՄՏԿ-ները հանձնում են կոլտնտեսություններին՝ նրանց բերքատվութեան խմբերի մեջ մտցնելու վերաբերյալ շրջանային հանձնաժողովի վորոշումից վոչ ուշ, քան 3 որ հետո:

Վճռականապես արդելվում ե ավանսային հաշիվներ կամ

ծանուցազրեր ներկայացնել կոլտնտեսություններին, ինչպես և բնավարձն ավանտով գանձնել ՄՏԿ-ի ինչպես կատարած, այնպես ել չկատարած աշխատանքի համար:

Բնավարձն ավանտով գանձող անձինք, ինչպես և նրանք, ովքեր թույլ են տվել բնավարձի ավանտով գանձումը, պետք է յենթարկվեն քրեյական պատասխանատվության:

8. Կոլտնտեսությունները պարտավոր են բնավարձը Չագոտ-գեոնոյի կայաններին հանձնել հինգ որվա ընթացքում՝ կոմբայններով բեքքը հավաքելու և կալսելու վերաբերյալ հաշիվներով և տաս որվա ընթացքում՝ մինչ այդ ՄՏԿ-ների կատարած աշխատանքների վերաբերյալ հաշիվներով:

9. Կոլտնտեսությունները կողմից բնավարձի հանձնման պլանի կատարմանը հակելու նպատակով, ՄՏԿ գերեկտորը պարտավոր է.

ա) աշնանացանի և գարնանացանի կամպանիան վերջանալուց վոչ ուշ, քան 10 որ հետո, մթերման կոմիտեյի շրջ. լիազորին ստույգ տեղեկություններ ներկայացնել բնավարձով հանձնելու յենթակա կուլտուրաների գծով կոլտնտեսությունների համար կատարած աշխատանքների վերաբերյալ, ինչպես և յուրաքանչյուր 10 որը մեկ մթերման կոմիտեյի շրջ. լիազորին տեղեկազրեր ներկայացնել ամեն մի կոլտնտեսության համար ըստ կուլտուրաների կոմբայններով բերքահավաք կատարելու և կալսիչներով կալսելու աշխատանքի վերաբերյալ.

բ) հացահատիկի ու այլ կուլտուրաների բերքահավաքի սկզբից յուրաքանչյուր 5 որը մեկ անգամ մթերման կոմիտեյի շրջանային լիազորին ներկայացնել նախընթաց հնգորյակում ՄՏԿ-ների կողմից կոլտնտեսություններին տրված բնավարձի վերաբերյալ հաշիվեցուցակները:

գ) մինչև կոմբայններով կալսումն ու բերքահավաքն սկըսելը, կատարած աշխատանքի համար կոլտնտեսություններին հաշիվները հանձնելուց հետո հինգ որում մթերման կոմիտեյի շրջանային լիազորին ներկայացնել այդ աշխատանքների հաշիվեցուցակները, ինչպես և այն ծանուցազրերի մատյանները, վորոնցով կոլտնտեսությունները տեղեկացված են, թե վորքան բնավարձ են հանձնելու նրանք անցած տարիները բերքի համար կատարած աշխատանքի դիմաց՝ պարտքը մարելու նպատակով:

10. Բնավարձով վճարվող աշխատանքների չափը վորոշելու միակ փաստաթղթերն ակտերն են (ՄՏԿ ձև № 41), վորոնք

կազմվում են յերեք որինակից, մի որինակը № 27 հաշվառման թերթի ձևով, և աշխատանքների կարգագիր(արքա)-հաշվետվությունների հետ միասին անմիջապես հանձնվում և ՄՏԿ գրասենյակին, յերկրորդ որինակը հանձնվում և կոլտնտեսությանը, իսկ յերրորդը(արմատը) մնում և արակտորային բրիգադի բրիգադիբի մոտ: Ակտերի հիման վրա ՄՏԿ հաշվապահությունը հաշվի յե առնում կոլտնտեսության համար կատարված աշխատանքները և կազմում և կոլտնտեսությունների հաշիվը՝ նրանցից համող բնավարձի վերաբերյալ:

ՄՏԿ պարտավոր և միասնական աճող համարակարգով համարակալել աշխատանքի վերաբերյալ բոլոր ակտերի բլանկները (յուրաքանչյուր յերեք թերթ մի համարով), բլանկները պահպանել ղրամական փաստաթղթերին հավասար և անձնական ստորագրությամբ բրիգադիբին հանձնել նշելով տրված թերթերի համարները:

ՄՏԿ կատարած աշխատանքների վերաբերյալ ակտերը պետք և գրված լինեն ընթեռնելի ու պարզ, ձգբխտ նշելով կոլտնտեսության անունը, աշխատանքի տեսակը, ինչ կուլտուրաների համար և ինչ գործիքներով և մշակվել, աշխատաչափը և նրա վորակը:

Կոլտնտեսություններն իրավունք ունեն վատ կատարված աշխատանքները չընդունել:

Ակտերը կազմվում են № 41 ձևով յուրաքանչյուր աշխատանքը վերջանալուց անմիջապես հետո, բայց վոչ պակաս, քան ամեն 5 որը մեկ անգամ և ստորագրվում են ՄՏԿ ղերեկտորի կամ նրա տեղակալի կողմից, վորը վարում և կոլտնտեսությունների հաշվարկները, և կոլտնտեսության նախագահի կողմից:

Կոլտնտեսություններում ՄՏԿ-ների կատարած աշխատանքների վերաբերյալ ակտերը վճռականապես արգելվում և կազմել թղթի կտորների կամ զանազան այլ բլանկների վրա, բացի վերև նշված հատուկ բլանկներից:

Ոգտագործված գրքույկն արմատներով ու ակտերի փչացած բլանկներով բրիգադիբին անպայման պետք և հանձնի ՄՏԿ ղերեկցիային, և պետք և պահպանվեն հաշվապահության մոտ:

Աշխատանքն ընդունելու վերաբերյալ ակտերը լրացնելու որինակը բերվում և հավելված № 1-ում:

11. ՄՏԿ ղերեկտորի՝ կոլտնտեսությունների հետ հաշվարկումներ կատարող տեղակալը սխտեմատիկաբար ստուգում և

յուրաքանչյուր տրակտորային բրիգադի ներկայացրած ակտերը՝ դրանք համադրելով տրակտորներին, կոմբայնների և կալսիչներին աշխատանքի հաշվեթերթերի հետ:

Ստացված ակտերն ստուգելիս ՄՏԿ գերեկտորի՝ կոլտնտեսու-թյունների հետ հաշվարկում կատարող տեղակալը պարտավոր է բոլոր սխալ ձևակերպված ակտերը վերադարձնել՝ դրանք անմիջապես նորից կազմելու համար: Բացի սրանից, ՄՏԿ գերեկտորի՝ կոլտնտեսությունների հետ հաշվարկումներ կատարող տեղակալը պարտավոր է ստուգել, թե արդյոք չի՞ խախտվել սլայմանագրերն ինչպես ՄՏԿ, այնպես էլ կոլտնտեսությունների կողմից, և խախտում լինելու դեպքում վորոշել այս խախտումից բղխող փոխադարձ պարտավորությունների չափը:

12. ՄՏԿ գերեկտորները, կոլտնտեսությունների հետ հաշվարկումներ կատարող ՄՏԿ գերեկտորներին տեղակալները և ՄՏԿ-ների գլխավոր հաշվապահներն անձնակազմ պատասխանատվություն են կրում տրակտորային աշխատանքների հաշվառման ճիշտ դրվածքի համար:

Կոլտնտեսություններում ՄՏԿ-ների կատարած աշխատանքների վերաբերյալ ստացված բոլոր ակտերը հաշվապահություն մտնելուց անմիջապես հետո պետք է գրանցվեն կատարված աշխատանքների հաշվառման հատուկ գրքի մեջ ըստ առանձին կուլտուրաների (հացահատիկ, յեղիպտացորեն, արևածաղիկ, բրինձ և այլն):

ՄՏԿ հաշվապահությունը պարտավոր է վոչ ուշ, քան յուրաքանչյուր ամսի 5-ին բոլոր կոլտնտեսություններին մանրամասն քաղվածքներ ուղարկել նախընթաց ամսին նրանց համար կատարված բնավարձով վճարվող աշխատանքների մասին և կոլտնտեսություններից պահանջել գրավոր կերպով հաստատելու այդ քաղվածքներն ու նրանց համապատասխան լինելը՝ կոլտնտեսություններում յեղած ակտերի պատճենների հետ:

13. Հասանելիք բնավարձի հաշիվները պետք է կազմվեն ՄՏԿ կատարած աշխատանքների համար առանձին՝ ա) հացահատիկային (ցորեն, հաճար, գարե, վալսակ, կորեկ, հնդկացորեն, (рпе-аижа), աճար, վիկա, լոբազգիներ), բ) յեղիպտացորենի, գ) բրնձի, դ) արևածաղիկի, ե) ճակղեղի, զ) յերկարաթել վուշի, է) բամբակի, ը) կարտոֆիլի, թ) տիգկանեի, ժ) մանանիխի, ժա) սոյայի, ժբ) կանեի, ժգ) խոտհարքի աշխատանքի վերաբերյալ և այլն: Հաշիվներն ստորագրում են ՄՏԿ գերեկտորը կամ նրա՝

կոլտնտեսուծյուններին հետ հաշվարկումներ կատարող տեղակալը և ՄՏԿ գլխավոր հաշվապահը և ուղարկում կոլտնտեսուծյան նախագահի անունով:

ՄՏԿ-ն հաշվում մատնանշում է այն ժամկետը, վորից վոչ ուշ կոլտնտեսուծյունը պարտավոր է հանձնել բնավարձը:

ՄՏԿ կատարած աշխատանքի բնավարձի հաշիվները, ինչպես և այն ծանուցագրերը, վոր վերաբերում են անցած տարիների բերքի համար կատարված աշխատանքի բնավարձի պարտքը կոլտնտեսուծյուններին կողմից հանձնելուն, ՄՏԿ հաշվապահուծյան մեջ գրանցվում են հատուկ մատյանում՝ ժամանակագրական կարգով:

Հաշիվներն ու ծանուցագրերն ստորագրուծյամբ հանձնվում են կոլտնտեսուծյան նախագահին կամ հաշվետարին, իսկ ստորագրուծյուններն ու հաշիվներին պատճենները պահվում են հատուկ թղթապանակում՝ կատարված աշխատանքների ակտերի հետ միասին, ըստ առանձին կոլտնտեսուծյան:

14. ՄՏԿ դիրեկտորը, կոլտնտեսուծյունների հետ հաշվարկումներ կատարող ՄՏԿ դիրեկտորի տեղակալը և ՄՏԿ գլխավոր հաշվապահն անձնական պատասխանատվուծյուն են կրում բնավարձը ճիշտ հաշվելու և կոլտնտեսուծյուններին բնավարձի հաշիվները ժամանակին հանձնելու համար ինչպես մինչև կայսումը կատարած, այնպես ել կոմբայներով կատարած բերքահավաքի և կալսելու աշխատանքների վերաբերյալ, ինչպես նաև առանձին կոլտնտեսուծյուններին կողմից ՄՏԿ-ների հաշվի դիմաց բնավարձը ժամանակին և լրիվ վճարելու համար:

ՄՏԿ դիրեկտորը և կոլտնտեսուծյուններին հետ հաշվարկումներ կատարող նրա տեղակալը սխտեմատիկաբար ստուգում են յուրաքանչյուր առանձին կոլտնտեսուծյան կողմից բնավարձն ըստ տրված հաշիվների հանձնումը:

15. Հացահատիկի, արևածաղկի, բրնձի, տիղկանեփի, կարտոֆիլի և բնավարձով վճարվող այլ կուլտուրաների հանձնված բնավարձի հաշվառումը յուրաքանչյուր կոլտնտեսուծյան վերաբերյալ ըստ կուլտուրաների կատարում է ՄՏԿ-ն մթերող կայանների կողմից ամեն որ ՄՏԿ-ներին տրվող հաշվեցուցակների պատճենների հիման վրա (Ձաղոտղեռնոյի վճարման հրաման ձև № 31-ի):

Միակ փաստաթուղթը, վոր հաստատում է բնավարձի հանձնումը, մթերման կայանի ստացականն է՝ «բնավարձ» շտամպով:

Մթերման կայանն ստացականը տալիս և կոլտնտեսութեանը բնավարձի հանձնման որը:

16. Բնավարձի վերաբերյալ ՄՏԿ և կոլտնտեսութեաններէ բոլոր հաշվարկութիւնները (հաշվարկման աղյուսակները, ուրիշ փաստաթղթեր ու գրութեաններ), ինչպես և բնավարձը պետութեանը հանձնելու վերաբերյալ բոլոր փաստաթղթերը պետք և ներկայացվին մթերման կոմիտէի շրջլիադրին, հրահանգիչներին ու ստուգիչներին նրանց առաջին իսկ պահանջով ծանոթանալու համար:

17. Այն դեպքերում, յերբ բնավարձը մթերման կայանին հանձնելիս կոլտնտեսութեանը բերած լինի ավելի շատ քանակութեամբ հացահատիկ, արեածաղիկ, տիղիանիկ կամ այլ կուլտուրաներ, քան նա պետք և սա համաձայն ներկայացված հաշիվներէ՝ ՄՏԿ կատարած բոլոր աշխատանքներէ և անցած տարիներէ բնավարձի պարտքը մարելու վերաբերյալ ծանուցագրէ դիմաց, մթերման կոմիտէի շրջանային լիազորը պարտավոր և կոլտնտեսութեան ուրիշ պարտավորութեանները պետութեանը հացահատիկ հանձնելու վերաբերմամբ (հացահատիկի հանձնում, վարկի վերադարձ) կատարած չլինելու դեպքում ավելորդ հանձնված հացահատիկը դրել ի հաշիվ այդ պարտավորութեաններէ կատարման, կամ յերբ կոլտնտեսութեանը կատարել և իր բոլոր պարտավորութեանները պետութեան հանդէպ, կոլտնտեսութեան ցանկութեամբ ավելորդ հանձնված հացահատիկը հաշվել հացագնումներէ կամ աղունավարձի հաշիւին, կամ վերադարձնել կոլտնտեսութեանը բնավարձի հաշիւով այն կուլտուրաներով, վորոնք ավելորդ են արված:

Այս բոլոր դեպքերում մթերման կայանը ՄՏԿ-ից պահում և այն գումարը, վոր վճարված և ՄՏԿ-ին բնավարձի գծով կոլտնտեսութեան ավելորդ հանձնած հացահատիկի դիմաց:

Բնավարձի գծով կոլտնտեսութեաններէ ավելորդ հանձնած հացահատիկի այսպիսի փոխանցումն ուրիշ տեսակի հանձնումներէ, ինչպես և հացահատիկ վերադարձնելը շրջմթերման լիազորն անձնապես ստուգելուց հետո կարող և կատարել միայն մինչև 1937 թ. դեկտեմբերի 1-ը:

ԲՆԱՎԱՐՁԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱՆԵՐՈՎ ՀՈՇՎԱՐԿՄԱՆ
ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ

ա. ՀԱՅԱՀԱՏԻԿԱՅԻՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱՆԵՐ

18. ՄՏԿ կատարած աշխատանքների համար կոլտնտեսու-
թյուններից հասնող բնավարձը վորոշվում է այն դրույթնե-
րով, վոր նշված են № 2 հավելվածում, հետևյալ առանձնահատ-
կություններով:

ա) Զբաղված հարոսի, դարնանավարի, մշակման, ցանքի
ու բերքահավաքի աշխատանքների համար, յերբ այդ հողամա-
սերում ցանվում են այնպիսի կուլտուրաներ, վորոնց դիմաց,
լատ որինակելի պայմանագրի, բնամթերքով չեն վճարում, հաշ-
վարկումը կատարվում է փողով, ՄՏԿ և կոլտնտեսությունների
առանձին համաձայնությամբ սահմանված պայմաններով: Իսկ
այն դեպքերում, յերբ զբաղված հարոսներում ցանվում են այն-
պիսի կուլտուրաներ, վորոնց դիմաց վճարումը, ՄՏԿ և կոլտնտե-
սությունների որինակելի պայմանագրի համաձայն՝ նախատեսվում
է բնամթերքով, բոլոր աշխատանքները (վար, մշակում, ցանք,
բերքահավաք) վարձատրվում են 1937 թ. բերքից բնամթերքով,
ընդհանուր հիմունքներով:

բ) Ձյուն պահող (КУЛИСНЫЙ) հարոսը վարելու, մշակելու
ՄՏԿ կատարած աշխատանքների բնավարձն ընդհանուր հի-
մունքներով զանձվում է հաջորդ տարվա բերքից այն կուլտուրա-
ներով, վոր կցանվեն այդ հարոսներում:

Ձյուն պահող (КУЛИСНЫЙ) հարոսներում յեզիպտացորնի և
արևածաղկի ցանքի ու մշակման համար ՄՏԿ կատարած աշխա-
տանքի բնավարձը զանձվում է ընդհանուր հիմունքներով,
տվյալ տարվա յեզիպտացորնի ու արևածաղկի բերքից, նայած
բերքատվության չափին:

գ) ՄՏԿ կատարած աշխատանքների դիմաց բնավարձը
զանձվում է սահմանված դրույթներով անկախ այն բանից, թե
ուսն է պատկանում կցորդ ինվենտարը, վորով աշխատանք է
կատարվել:

Կոլտնտեսություններին պատկանող կցորդ ինվենտարի ող-

տագործման համար ՄՏԿ պարտավոր ե զրամական հաշվարկում-
ներ կատարել կոլտնտեսությունների հետ:

Կոլտնտեսություններին պատկանող ինվենտարի ոգտագործ-
ման համար վճարումը, կցորդ ինվենտարի ընթացիկ նորոգման
և կտրվածքների նորոգման վճարումը կատարվում ե ի հաշիվ
ՄՏԿ: Այս նպատակով կոլտնտեսություններից ինվենտար ստա-
նալն ու հանձնելը ձևակերպվում ե համապատասխան ակտերով:

դ) ԽՍՀՄ ԺԿԽ և ՀամԿ(Ե)Կ ԿԿ 1937 թ. մարտի 20-ի ՄՏԿ
ընավարձի զրույքների վերաբերյալ վորոշման համապատասխան,
նախատեսվում են հետագա բոլոր կուլտիվացիաների ընավարձի
համար սահմանված զրույքների գիշումներ կոլտնտեսու-
թյուններին՝ սկսած յերկրորդ կուլտիվացիայից: Հարուսի
կամ կրկնահերկ կուլտուրաների կուլտիվացման աշխատանք-
ների ակտերը պետք ե կազմվեն անպայման նշելով, թե վո-
րերորդ կուլտիվացիան ե—1-ին, 2-րդ, 3-րդ, թե 4-րդ, վոր
կատարվել ե ՄՏԿ տրակտորներով ալյալ կոլտնտեսության մեջ:
Վոչ ՄՏԿ տրակտորներով, ալ իրենց իսկ կոլտնտեսությունների
միջոցներով կատարված հարուսի կուլտիվացիան չի հաշվվում:
Որինակ, առաջին կուլտիվացիան կատարել են ՄՏԿ տրակտոր-
ները, յերկրորդը՝ կոլտնտեսությունների միջոցներով, յերրորդը՝ նո-
րեց ՄՏԿ տրակտորներով: Այս վերջին կուլտիվացիան ձևակերպ-
վում ե ակտերով և նրա հաշվարկումը կատարվում ե ինչպես
յերկրորդ կուլտիվացիան՝ ՄՏԿ տրակտորներով:

Հիշատակված գեղջից հետո հարուսի կամ կրկնահերկ կուլ-
տուրաների յուրաքանչյուր հետագա կուլտիվացիայի ընավարձի
զրույքներն որինակելի պայմանագրի համաձայն հետևյալն են
(1 հեկտարի համար կերպարամներով):

Մի հեկտարի բերքը (ցենտներով)

	3-ից պակաս	3-և	5-ից պակաս	5-և 7-ից պակաս	7-և 9-ից պակաս	9-և 11-ից պակաս	11-և 13-ից պակաս	13-ից բարձր
Առաջին կուլտիվ.	1	2,5	5	7,5	9,5	12	14,5	
Յերկրորդ »	0,9	2,25	4,5	6,75	8,55	10,8	13,05	
Յերրորդ »	0,8	2,0	4,0	6,0	7,6	9,6	11,6	
Չորրորդ »	0,7	1,75	3,5	5,25	6,65	8,4	10,15	

Բնավարձի այս դրույքները տարածվում են նուև 1936 թվին հերկված հարուսի կուլտիվացիայի վրա՝ 1937 թ. բերքի համար:

Մրա համապատասխան, ՄՏԿ դիրեկտորը և կոլտնտեսու-թյունների հետ հաշվարկումներ կատարող նրա տեղակալը յուրա-քանչյուր կոլտնտեսութայան նախագահի հետ միասին 1936 թ. ակտերի հիման վրա վորոշում են, վորերորդ (1, 2, 3, թե 4-րդ) կուլտիվացիան և կատարված ՄՏԿ տրակտորներով տվյալ կոլ-տնտեսութայան մեջ և նշումներ են անում ակտերի մեջ բոլորի ստորագրություններով:

Յեղիպտացորնի ու արևածաղկի կուլտիվացիան ակտերով ձևակերպելիս հաշվի յե առնվում ինչպես նախացանքային, այն-պես ել միջշարքային կուլտիվացիան (միջշարքային մշակումը):

19. Որինակելի պլանային գրի համապատասխան՝ կոլտնտե-սությունները ՄՏԿ կատարած գյուղատնտեսական աշխատանք-ների կոմպլեքսը վարձատրում են սովորականից ցածր, արտո-նյալ դրույքներով:

ՄՏԿ աշխատանքների կոմպլեքսի համար հասնող բնավար-ձի չափը վորոշելիս հաշվարկումը պետք և կատարել յուրաքան-չյուր տեսակի կոմպլեքսի համար առանձին.

ա) հացահատիկի բերքահավաքը կոմբայներով կատարե-լիս—ՄՏԿ աշխատանքների կոմպլեքսի համար.

բ) ՄՏԿ կալիչներով հացահատիկ կալսելիս—ՄՏԿ աշխա-տանքների կոմպլեքսի համար:

Կոմպլեքսի չափը վորոշելիս հաշվի յե առնվում, վարելիս— հարուսի վարը, ցրտահերկն ու գարնանավարը միասին վերցրած, ցանելիս—աշնան և գարնան հացահատիկային կուլտուրաների ցանքը միասին վերցրած. բերքը հավաքելիս—հունձը հացա-հատիկի բերքահավաք մեքենաներով և կոմբայներով բերքահա-վաքը միասին վերցրած. կալումը—ՄՏԿ կոմբայներով բերքա-հավաքն ու կալիչներով կալումը միասին վերցրած:

Յեթե կոլտնտեսութայան մեջ բացակայում և հիմնական աշ-խատանքներից թեկուզ մեկը՝ վարը, կամ ցանքը, կամ բերքա-հավաքը, կամ հացահատիկի կալումը, ապա այս կոլտնտեսու-թյան մեջ կոմպլեքս չկա և կոլտնտեսութայան համար ՄՏԿ կա-տարած բոլոր աշխատանքների վճարումը կատարվում և առանձին աշխատանքների դրույքներով:

Այն տարածությունը վորոշելու համար, վորտեղ՝ կատար-

ված և դյուղատնտեսական աշխատանքների ամբողջ կոմպլեքսը, համադրում ենք ՄՏԿ փաստորեն կատարած և կոմպլեքսի մեջ մտնող աշխատանքները, որինակ.

Հարոսի վար	390	հեկ.
Ցրտահերկ	750	»
Գարնանավար	360	»
<hr/>		
Ընդամենը վար	1500	»
Աշնանացան	280	հեկ.
Գարնանացան	920	»
<hr/>		
Ընդամենը ցանք	1200	»

Բերեանավար

Հունձ, հացահ. հնձող մեքենաներով	500	հեկ.
Բերքահավաք կոմբայններով	800	»
<hr/>		
Ընդամենը բերքահավաք	1300	»

Հացահատիկի կալսում

Բերքահավաք կոմբայններով	800	հեկ.
Կալսում կալսիչներով	600	»
<hr/>		
Ընդամենը կալսում	1400	»

Կոմպլեքսի չափը վորոշում են յեխնելով այն աշխատանքի ծավալից, վորը կոմպլեքսի մեջ մտնող յբոլոր աշխատանքների մեջ ամենից քիչ և կատարված:

Մեր որինակի մեջ այստեղից գտնում ենք, վոր տվյալ կոլտնտեսության մեջ ՄՏԿ աշխատանքների ամբողջ կոմպլեքսը կատարված և 1200 հեկտարի վրա, այսինքն՝ կոլտնտեսության այս ամբողջ տարածության վրա, թեկուզ և դանազան հողամասերում, ՄՏԿ կատարել և կոմպլեքսի մեջ մտնող դյուղատնտեսական հիմնական աշխատանքներից յուրաքանչյուրը:

Կոմպլեքսի ընդհանուր չափից առաջի հերթին անպատճառ սահմանվում կոմբայններով բերքահավաք կատարելու կոմպլեքսը, վորը վորոշվում և կոմպլեքսի մեջ մտած կոմբայններով բերքահավաք կատարելու ծավալով: Մեր բերած որինակում կոմբայններով բերքահավաքի կոմպլեքսը կազմում և 800 հեկտ.: Կոմպլեքսի մնացած մասը, 1200 հ - 800 հ = 400 հեկտ. դառնում և կոմպլեքս՝ ՄՏ կայանի կալսիչներով հացահատիկ կալսելու դեպքում:

ՄՏԿ կոմպլեքս աշխատանքների համար բնավարձի հաշվում կատարվում և այն դրույքներով (կիրգրամներով), վոր հաստատված են որինակելի պայմանադրով՝ բերքատվության համապատասխան խմբի համար կոմբայններով բերքահավաքի կոմպլեքսի համար առանձին, կալսիչներով կալսելու կոմպլեքսի համար

առանձին: Մեր որինակում բերքատուության հինգերորդ խմբի դեպքում կոմպլեքս աշխատանքների բնավարձը կկազմի.

Կոմբայններով բերքահավաքի դեպքում կոմպլեքսի համար 71 կգ \times 800 = 56800 կգ և կալիչներով կալսելու դեպքում կոմպլեքսի համար — 105 կգ \times 400 = 42000 կգ, ընդամենը 98800 կգ:

Հիշատակված վարձը՝ 98800 կգ հաշվված է կոմպլեքսի մեջ մտնող վարի, ցանքի և բերքահավաք մեքենաներով հնձելու համար: Ինչ վերաբերում է կալսելուն, ապա սրա վարձը, համաձայն որինակելի պայմանագրի, ՄՏԿ կոմբայններով բերքահավաքի համար վճարվում է առանձին և կալիչներով կալսելու համար առանձին, այս մեքենաներով կալսած հացահատիկի քանակի տոկոսներին, և այս աշխատանքների հաշիվները ներկայացվում են կոլտնտեսութուններին առանձին-առանձին, աշխատանքը կատարելու հետ զուգընթաց, ամեն 5 որը մեկ անգամ:

Կոմպլեքսի չափը վորոշելով՝ յերկու տեսակի կոմպլեքսի մեջ էլ մտած աշխատանքները հանում ենք կոլտնտեսության համար ՄՏԿ կատարած գյուղատնտեսական աշխատանքների ընդհանուր ծավալին և ՄՏԿ աշխատանքների մնացած ամբողջ մասի վրա հաշվում ենք բնավարձն ըստ առանձին աշխատանքների դրույքների:

Մեր որինակում հիմնական աշխատանքների մնացած մասը, կոմպլեքսի մեջ մտած այս աշխատանքները հանելուց հետո կկազմի.

Աշխատանքների անունը	Ընդամենը կատարված է (հեկ.)	Մտցված է կոմպլեքսի մեջ (հեկ.)	Մնում է վճարելու առանձին աշխատ. դրույքներով (հեկ.)
Հարոսի հերկ	390	390	—
Ցրտահերկ	750	750	—
Գարնանավար	360	60	300
Աշնանացան	280	280	—
Գարնանացան	920	920	—
Հունձ հացահատիկի բերքահավաք մեքենաներով	500	400	100

ՄԱՆՈԹԱԳՐՈՒՅՈՒՆ. 1. հացահատիկի բերքահավաք մեքենաներով հնձելու աշխատանքի մնացած մասը վորոշվում է կալիչներով կալսելիս կոմպլեքսի չափը հանելով

հացահատիկի բերքահավաքի մեքենաներով հնձի ընդհանուր ծավալից:

2. կոմբայններով բերքահավաքի ու կալսելու աշխատանքների հանում չի կատարվում, վորովհետև այս աշխատանքների ընդհանուր վարձատրությունը կատարվում է առանձին հաշիվներով:

կոմպլեքսի մեջ մտնող աշխատանքների, այն է՝ փոցխումի, ցելի յերկրորդ հերկի և կրկնահերկի, ցրտավարի կրկնահերկի, զբաղված հարուսների վարի և աշնանացանի վարի, կուլտիվացիայի, դիսկումի և այլոց բնավարձը հաշվվում է այն դրույքներով, վոր սահմանված են որինհակելի պայմանագրով յուրաքանչյուր աշխատանքի համար առանձին:

կոմբայններով բերքահավաքի ու կալսելու բնավարձը հաշվում են այն կուլտուրայով, վոր հավաքել է ՄՏԿ կոմբայնը կամ կալսել է կալսիչը: Մինչև բերքահավաքը կատարված աշխատանքի բնավարձը բաշխվում է ըստ առանձին հացահատիկային կուլտուրաների՝ կորոնտեսության մեջ յեղած առանձին կուլտուրաների բերքահավաքի տարածության համապատասխան:

Մինչ բերքահավաքը կատարած աշխատանքների համար հասնող բնավարձի հաշիվները պետք է կազմվեն այնպես, ինչպես նշված է № 4 հավելվածում:

ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ 3.—Յեթե, բացի կոմբայններով կատարած բերքահավաքից ու կալսելուց, ՄՏԿ բոլոր աշխատանքների համար հաշիվը գրելու պահին կալսելու գծով (կոմբայններով կատարած բերքահավաքի հետ միասին) ՄՏԿ կատարած փաստական աշխատանքներն ավելի շատ են, քան կոմպլեքսի մեջ մտնող աշխատանքներից ամենափոքրը, ապա կոմպլեքսի չափը և նրա բնավարձի հաշվումը կատարվում է այս հաշիվը գրելու հետ անմիջապես:

4. Յեթե վերև նշված հաշիվը գրելու պահին կալսելու գծով (կոմբայններով բերքահավաքի հետ միասին) ՄՏԿ կատարած փաստական աշխատանքներն ամենափոքրն են կոմպլեքսի մեջ մտնող աշխատանքների թվում, ապա կոմպլեքսի չափը չի վորոշվում այս հաշիվի մեջ և բնավարձի հաշվումը կատարվում է ՄՏԿ բոլոր աշխատանքների համար, բացի կոմբայններով բերքահավաքից ու կալսելուց, ըստ առանձին աշխատանքների դրույքների:

Այս դեպքերում ՄՏԿ աշխատանքների կոմպլեքսի վոր

բողոճմը և նրանց բնավարձի հաշվումն ըստ որինակելի պայմանագրի հաստատված դրույքների ատարվում և այն բանից հետո, յերբ ՄՏԿ կալսելու (կոմբայններով բերքահավաքի հետ միասին) գծով կատարած փաստական աշխատանքն ամենաքիչը լինի կոմպլեքսի մեջ մտնող աշխատանքների թվում: Այն ժամանակ ՄՏԿ վերահաշվարկման և յենթարկում ՄՏԿ բոլոր աշխատանքները, բացի կոմբայններով բերքահավաքից ու կալսելուց և կոլտնտեսությանը նոր հաշիվ և ներկայացնում հնի փոխարեն, վորը լիովին վերացվում և Այս վերջին հաշիվ մեջ ՄՏԿ հիշատակություն և անում նախկին հաշիվ վերացնելու մասին:

Իսկ յերբ ՄՏԿ կալսելու (կոմբայններով կատարած բերքահավաքի հետ միասին) գծով կատարած փաստական աշխատանքը մինչև կոլտնտեսության ամբողջ բերքը կալսելու վերջը մնա նվազագույնը կոմպլեքսի մեջ մտնող աշխատանքների թվում, այն դեպքում, բացի կոմբայններով բերքահավաքից ու կալսելուց, ՄՏԿ բոլոր աշխատանքների կոմպլեքսի չափը և նրա համար բնավարձի հաշվումը՝ անպայման վերահաշվարկում կատարելով և նոր հաշիվ գրելով հնի փոխարեն (վորը վերացվում և), կատարվում և այս կոլտնտեսության մեջ ՄՏԿ կալսիչներով հացահատիկի կալսումը վերջացնելու ժամակ:

Յեթե այս դեպքում կոլտնտեսությունը գերահանձնի բնավարձի հացահատիկը, ապա վերջինս ուրիշ հողվածի փոխադրելը կամ վերադարձնելը կատարվում և նույն կարգով, ինչ նշված և այս հրահանգի 17-րդ կետում:

20. Բնավարձը հաշվելու համար կոմբայնի կալսած հացահատիկի քաշը վորոշվում և բունկերից անմիջականորեն ստացված հացահատիկի քաշով, առանց լրացուցիչ մաքրման:

Վճռականապես արդելվում և կոմբայնով կալսած հացահատիկի քանակը վորոշել ըստ բունկերի ծավալի:

Կոմբայնի կալսած ամեն մի բունկեր հացահատիկը պետք և կշռվի:

ՄՏԿ կալսիչներով հացահատիկը կալսելու բնավարձը հաշվվում և կալսիչից դուրս յիկած ամբողջ հացահատիկից և վոր թե հացահատիկի այն քանակից, վոր կստացվի լրացուցիչ հողմահարումից կամ տեսակավորումից:

ՄՏԿ կոմբայններով բերքահավաքի և կալսիչներով կալսելու հաշիվներին որինհակը բերվում և հավելված № 3-ում:

21. Կարած հացահատիկը հաշվի առնելու համար, որինհակելի պլաննագրի 9-րդ կետի համապատասխան պետք կազմել ընդունման ակտեր, վորոնք ստորագրում են ՄՏԿ ղերեկտորը կամ կոլտնտեսությունների հետ հաշվարկումներ կատարող նրա տեղակալը և կոլտնտեսության վարչության նախագահը: Բացի սրանից, ակտը վավերացվում և ցանք անողի ստորագրությամբ: Ակտերում պետք և նշվի կատարված կալաման վորակը:

Կարվածքն ընդունելու վերաբերյալ ակտ կազմելիս ՄՏԿ ղերեկտորը և կոլտնտեսությունների հետ հաշվարկումներ կատարող նրա տեղակալը կալաման որագրի արմատներով ձեռքիտ հաշվում են կարված հացահատիկը, համեմատելով այս քանակը կռողի ամենորյա տեղեկանքների և կոմբայնավարների, տրակտորիստների ու կալսիչների մեքենավարների հնգորյա հաշվութերթերի հետ: ՄՏԿ ղերեկտորը և կոլտնտեսության վարչությունը պետք և միջոցներ ձեռք առնեն՝ կալուսումն ապահովելու՝ ձիա կռեքներով, հացահատիկի փոխադրումը՝ հուսալի կոլտնտեսականներին միջոցով, իսկ կալը՝ խիտ պահպանությամբ և կալսելու ամբողջ պրոցեսը՝ հստակ հաշվառումով ու հսկողությամբ:

ՄՏԿ ղերեկտորը և կոլտնտեսությունների հետ հաշվարկումներ կատարող նրա տեղակալը պարտավոր են հսկել և անհրաժեշտ միջոցներ ձեռք առնել, վորպեսզի բարելավեն ՄՏԿ կալսիչների ու կոմբայնների աշխատանքը, ձգտելով լրիվ չափով կատարել ՄՏԿ կալսիչներով կալսելու և բերքահավաք կոմբայններով կատարելու պլանը յուրաքանչյուր կոլտնտեսության հետ կնքված պայմանագրի սահմաններում:

22. Բնավարձի հաշվարկումների համար կոլտնտեսության մեջ կարված հացահատիկի ընթացիկ հաշվառումը կատարում և ՄՏԿ կռավարը՝ կոլտնտեսության բրիգադերի հետ միասին:

ՄՏԿ կռողներին ընտրում և ՄՏԿ ղերեկտորը և կոլտնտեսությունների հետ հաշվարկումներ կատարող նրա տեղակալը բերքահավաքից մի ամիս առաջ, լավագույն, ստուգված կոլտնտեսականներից, նրանց հրահանգում են ՄՏԿ-ում և նրանք կատարում են ՄՏԿ կռողի աշխատանքը՝ այս ժամանակամիջոցում ազատվելով կոլտնտեսության ամեն մի աշխատանքից: ՄՏԿ կռողներին աշխատանքից հանում և ուրիշներով փոխարինում են միայն ՄՏԿ ղերեկտորը կամ նրա տեղակալը:

ՄՏԿ-ի կշռողը պատասխանատու չէ այն ամբողջ հացահատիկը լրիվ ու ճիշտ կշռելու համար, վոր անմիջականորեն դուրս է գալիս կալսիչից (միջնչև մաքրումը), և վորը դուրս է գալիս անմիջականորեն կոմբայնի բունկերից:

Կոլտնտեսութեան բրիգադիրն ու ՄՏԿ կշռողը կալսման որագրում գրանցում են հացահատիկի ամեն մի քաշ, որվա վերջում ամփոփում են կալսիչներով կալածը և նրանից զատ կոմբայններով կալածը և միատեղ ստորագրութեաններով ամեն որ զեկույց են ուղարկում ՄՏԿ կալսելու մասին:

Կշռված հացահատիկի պահպանութեան համար պատասխանատու չէ վոչ թե ՄՏԿ կշռողը, այլ կոլտնտեսութեան բրիգադիրը կամ կշռողը, վորոնք կոլտնտեսութեան նախագահի ցուցումով հացահատիկն ուղարկում են պետութեան միջերման կայանը կամ կոլտնտեսութեան պահեստը:

23. Հացահատիկն ուղարկելով միջերման կայանը՝ կոլտնտեսութեան անպայման բեռնագիր է գրում և նրա մեջ նշում, թե վոր պարտավորութեաններ է հաշվին և հանձնում հացահատիկը տվյալ կոլտնտեսութեանը, — «ի հաշիվ հացահատիկի հանձնումների», «ի հաշիվ ՄՏԿ բնավարձի», թե «ի հաշիվ սերմա-անասնի կերի վարկի»: Ամեն ուղղութեամբ ուղարկված հացահատիկի համար գրվում է առանձին բեռնագիր:

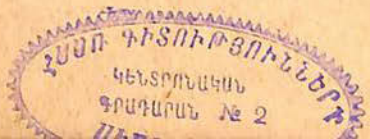
բ. ՎՈՒՇ ՅԵՎ, ԿՍՆԵՓ

24. Վուշի բնավարձը վճարվում է թելով և ցողունով՝ տվյալ կոլտնտեսութեան կոնտրակտացիայի պլանի համապատասխան: Թելը կամ ցողունը բնավարձի կարգով կոլտնտեսութեանները հանձնում են վոչ պակաս, քան կոնտրակտացիայով փաստորեն հանձնածի միջին համարով:

Միջին սուսական կանեփի բնավարձը վճարվում է հում կանեփաթելով կամ ցողունով (треста) և սերմերով, իսկ Միութեան միջին շրջաններում հարավային կանեփից՝ բերքատվութեան խմբի նույն դրույքներով, միայն հում կանեփաթելով կամ ցողունով:

Կոնտրակտացիայով հում կանեփաթել հանձնող կոլտնտեսութեանները բնավարձը նույնպես հանձնում են հում կանեփաթելով, իսկ կոնտրակտացիայով ցողուն կամ կանեփաթել հանձնող կոլտնտեսութեանները բնավարձ են վճարում միայն ցողունով: Կոլտնտեսութեանները բնավարձի կարգով կանեփաթել կամ

6101
II
24305
A

ցողուն են հանձնում վոչ պակաս, քան կոնտրակտացիայով փաստորեն հանձնածի միջին վորակի:

ՄՏԿ կանեփի բնավարձի հաշվին վորձականեփն (շուխի) ընդունում է սովորական կանեփին հավասար: Կանեփի բնավարձի հանձնումը պետք է կատարվի կոնտրակտացիոն պարտավորութամբ կոլտնտեսության համար հաստատված ժամկետին:

գ. ԲՍ.ՄՐԱԿ

25. Բամբակի բնավարձի վերաբերյալ ՄՏԿ-ները վոչ ուշ, քան սեպտեմբերի 1-ը համապատասխան մթերման կայաններին ներկայացնում են այն հաշիվները պատճենները, վոր ներկայացված են կոլտնտեսություններին բամբակի գծով կատարված և 1937 թ. բերքից բնավարձով վճարելիք աշխատանքների մասին:

Հետագայում ՄՏԿ-ները մթերման կայաններին ուղարկում են այն հաշիվները պատճենները, վոր գրված են կոլտնտեսություններին՝ բամբակի բերքահավաքի աշխատանքների համար, հանելով գյուղատնտեսական աշխատանքների սահմանված կոմպլեքսը կատարելու համար զեղջը:

Մինչև հոկտեմբերի 5-ը կոլտնտեսությունների հանձնած հնդավորի առաջին պարտիաներից ՄՏԿ բնավարձը կոլտնտեսությունները պետք է հաշվեն 25⁰/₆-ի չափով: Հոկտեմբերի 5-ից հետո բնավարձը վճարվում է ամբողջ հանձնվող բամբակի վոչ պակաս, քան 50⁰/₆-ի չափով, բաց այն հաշվով, վոր ՄՏԿ ամբողջ պարտքը մարվի մինչև հոկտեմբերի 20-ը:

Յեթե կոլտնտեսությունն ուշացնում է ՄՏԿ բնավարձի հանձնումը, ապա մթերման կայանն ինքը պահումներ է կատարում ի հաշիվ ՄՏԿ, ընդվորում պահումը կատարվում է առաջին անգամ բերված հնդավորից:

ՄՏԿ ոգտին հատկացված բամբակի արժեքը մթերման կայանը գրանցում է կոլտնտեսության հաշվի պահանջին և այս գումարն անց է կացնում նրա հաշվի գեբետով, իբրև մոցըրված ՄՏԿ:

ՄՏԿ տալիք բնավարձի պարտքը մարելու համար կոլտնտեսություններից պահված ըտլը գումարները (բամբակի արժեքը) մթերման կայանը մի որում անց է կացնում ՄՏԿ հաշվին:

Ի փոփոխումն ՄՏԿ և կոլտնտեսությունների որինա-

կելի պայմանագրի 12-րդ կետի, բամբակի բնավարձի վերաբերյալ ԽՍՀՄ ժեյն սահմանել և, վոր ըստ բամբակի բերքատվության չափերի կոլտնտեսություններն այս կամ այն խմբին դասելը կատարվի շրջագործկոմի կողմից գարնանը՝ տվյալ կոլտնտեսության համար հաստատած բամբակի բերքատվության առաջադրության հիման վրա, պայմանով վոր դրա հիման վրա բնավարձի վերաբերյալ ՄՏԿ և կոլտնտեսությունների հաշվարկումները կատարվեն միայն նախապես:

Իսկ ՄՏԿ վերջնական հաշվարկումները կոլտնտեսությունների հետ բամբակի բնավարձի վերաբերյալ կատարվում են բամբակի մթերումները վերջնապես հետո՝ տվյալ կոլտնտեսության բամբակի փաստական բերքատվության հիման վրա, յեղնելով նրա հանձնած բամբակի ընդհանուր քանակից:

Բամբակի ամբողջ բերքը կոլտնտեսության կողմից մթերման կայաններին հանձնել վերջացնելուց հետո ՄՏԿ-ն մթերման կայանի և կոլտնտեսության նախագահի հետ միասին սահմանում են տվյալ կոլտնտեսության բամբակի վերջնական բերքատվությունը: Յեթե վերջնական բերքատվությունը բարձր կամ ցածր լինի կոնտրակտացիայի ժամանակ շրջագործկոմի հաստատած բերքատվությունից և կոլտնտեսությունն անցնի բերքատվության բարձր կամ ցածր խմբի՝ բնավարձը հաշվելու համար, ՄՏԿ պարտավոր և կազմել բնավարձի վերջնական հաշվարկում բերքատվության այն խմբի բնավարձի դրույքների հիման վրա, վորին անցել և կոլտնտեսությունը: ՄՏԿ այս վերջնական հաշվարկումը ներկայացնում և կոլտնտեսության (իսկ պատճենը մթերման կայանին), նշելով կոլտնտեսությունից ՄՏԿ-ին համող բնավարձի լրացուցիչ քանակն ու նրա արժեքը (յեթե կոլտնտեսությունն անցել և բերքատվության բարձր խմբի), կամ կոլտնտեսությունից ՄՏԿ-ի ավելորդ ստացած բնավարձի քանակն ու նրա արժեքը (յեթե կոլտնտեսությունն անցել և բերքատվության ցածր խմբի), այս դեպքում արժեքը վորոշվում և հնդավորի այն տեսակների մթերման գնի հաշվով, վոր կոլտնտեսությունը հանձնել և պլանից դուրս:

ՄՏԿ ներկայացրած վերջնական հաշվարկի համապատասխան, մթերման կայանը, տեղեկացնելով կոլտնտեսության վարչությանը, կոնտրակտացիայի կարգով ամբողջ հանձնված բամբակից բնավարձի յե վերածում կամ, ընդհակառակը՝ բնավարձի կարգով տրված ամբողջ բամբակից կոնտրակտացիա-

յի յե վերածումը բամբակի այն քանակը, վոր տարբերությունն ե հանդիսանում ՄՏԿ բնավարձի սկզբնական և վերջնական հաշվարկի միջև:

ՄՏԿ-ին լրացուցիչ կերպով հասնող բնավարձ բամբակի քանակի արժեքը կոլտնտեսությունը պարտավոր ե մտցնել ՄՏԿ ընթացիկ հաշիվը: ՄՏԿ իր հերթին պարտավոր ե ավելորդ ստացած բնավարձի արժեքը մտցնել կոլտնտեսության ընթացիկ հաշիվը:

ՄՏԿ-ները վերադիր-պարգևները հաշվում են պլանից դուրս հանձնված բնավարձի ամբողջ քանակից, հաշվելով վերահաշվարկումներով ստացված բնավարձի լրացուցիչ քանակը:

Բամբակի յերկրորդ ցրտահերկի բնավարձը վճարվում ե հետագա գարնանավարի համար հաստատված դրույքներով:

դ. ԽՈՏՀԱՐԻ

26. ՄՏԿ տրակտորային խոտհնձի մեքենաներով կատարած խոտհարքի համար 1937 թ. պահպանվում ե այն բնավարձը, վոր հաստատված ե յեղել 1935 թ. և գործել ե 1936 թ., այսինքն՝ տրակտորային խոտհնձիչներով փաստական տարածության քաղված խոտի ընդհանուր բերքի վոչ ավելի, քան 15%օ-ի չափով:

Յուրաքանչյուր ՄՏԿ համար խոտի բնավարձի չափը հաստատում են մարդային (յերկրային, հանրապետական) խորհրդային որգանները մթերման կոմիտեյի լիազորի և յերկրային (մարդային) հողվարչությունների ու հանրապետությունների հողօրկոմատների ներկայացուցիչների հետ միասին, նայած խոտի բերքին և սեղական այլ պայմաններին:

Կոլտնտեսությունների ձիերով և ՄՏԿ-ների բերքահավաքին վինտարով կատարված խոտհարքի աշխատանքները կոլտնտեսությունները վարձատրում են փողով՝ ՄՏԿ ղերեկտորների և համապատասխան կոլտնտեսությունների վարչությունների հաճախյությամբ:

ԽՈՏ Միութայան հողօրկոմ' ՁԵՐՆՈՎ,

Մքերումների կոմիտեյի նախագահ՝ ԿԼՍՅՆՈՐ

ձիւս ե՝ ԻԳՆԱՏՅԵՎԱ.

26/VI 37 ք.

(ՄՏԿ անունը)

1937 թվի

Ա Կ Տ Ձ 15

1937 թ. « _____ » _____ ի պայմանագրի հիման վրա տրակտորային ջոկատի 1937 թ. _____ մինչև _____ կատարած և ՄՏԿ-ից _____ կոլտնտեսության յընդունած աշխատանքերի համար:

Բնամթերքով հաշվարկման պայմանները

Աշխատանքի անունը	Կոլտնտեսություն	Կցորդ մեքենաներ		Կատարված աշխատանքը		Աշխատանքների վորակը	Մշակման խորությունը (կամ ճեղքների թիվը)
		Անունը	Ունեն էն (ՄՏԿ, թե կոլտնտեսությանը)	Հեկտար	Ցենտներ		

Գարնանավար	ցորեն	յեռախոփ գութան	ՄՏԿ	40	—	բավարար	18 սմ
------------	-------	----------------	-----	----	---	---------	-------

Այս աշխատանքը կատարելու համար արակտորիստներին աշխոր և հաշված՝ _____ « _____ » աշխոր

_____ « _____ » աշխոր

- Դիտողութուններ պայմանագիրը խախտելու մասին.
1. Կոլտնտեսութունն ուշացրել է ջուր հասցնելը, վորի հետևանքով 2 արակտոր պարապուրդ են ունեցել 1/2 հեկթարիս:
 2. ՄՏԿ մի արակտոր պարապուրդ է տվել 20 ժամ՝ արակտորի մի անհշան կտորվածքի նորոգումը ՄՏԿ կողմից ուշանալու պատճառով:
- Կոլտնտեսության նախագահ՝ (ստորագրութուն)
 ՄՏԿ գլխավոր՝ (ստորագրութուն)

ՄՏԿ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԲՆԱՎԱՐՁԻ ԴՐՈՒԹՎՆԵՐԸ
 1. ՀԱՅԱՀԱՏՎԱԾԻՆ ԿՈՒՂՏՈՒՐԱՆԵՐԻ ԹԻՎ ԱՐԵՎԱԾԱՆՆԻ ՀԱՄԱՐ (կլորագրերով)

Մ Ն Կ Ր Կ Ր Մ Ն	Վիճակի տարի	1 ճեկատարի բերքը ցենտներով										13-ից պահպան 11-13-ից	13-ից
		3-ից պահպան	3-ից պահպան	5-ից պահպան	7-ից պահպան	9-ից պահպան	11-ից պահպան	11-13-ից պահպան					
1	Գարնանավար	9	22	50	70	90	110	130					
2	Յրտաների և հարսի վար	8	20	42	60	80	100	120					
3	Ցանք	2	4	8	12	16	20	25					
4	Հունձ	4	10	21	30	40	48	58					
5	Կալտում	Կալտիցներով կալած հացան, քանակը 70/6											
6	Տախանում 1 յերես	0,5	1	1,5	2	3	4	5					
7	Դիսկում և կուլտիվացիա	1	2,5	5	7,5	9,5	12	14,5					
8	Աշնանավար և ցելի կրկնավար	6	15	30	45	57	72	87					
9	Պողանի յերեսավար	3	5	10	15	19	24	29					
10	Բեքքանավաք կոմբայններով	Կոմբայններով կալած հացան, քանակը 90/6											
11	Ցեղիպտացուրնի բերքանավաք պիկերներով	ՄՏԿ կալտիցներով «յեղիպտացուրն» 40/6											

1. Հեկտարի բերքը ցենտներով

3-հոկտոմբ	հոկտ	3-հոկտ	հոկտ	5-հոկտ	հոկտ	6-հոկտ	հոկտ	9-հոկտ	հոկտ	11-հոկտ	13-հոկտ	հոկտ	13-հոկտ
-----------	------	--------	------	--------	------	--------	------	--------	------	---------	---------	------	---------

Աշխատանքի անունը

12	Յեզվատացրել բերքանվաք պիկերներով և յեզվատացրել կարտում կալիչներով	13	30	55	80	105	130	170	ՄՏԿ կալիչներով կարտում հատիկի 90%
13	Գյուղատնտեսական հիմնական աշխատանքները ամբողջ կամպլեքսը կատարելու համար, ա) հացահատիկը կալիչներով կարտելու (հարուստ վաղ կամ ցրտանքի, ցանք, բերքանվաք, կարտում) բ) հացահատիկը կամպլեքսներով հավաքելու (հատիկ կամ աշնան վաղ, ցանք, կամպլեքսներով բերքանվաք)	9	20	37	54	71	88	128	և ՄՏԿ կամպլեքսներով կարտում հացահատիկի 90%
	Յերկրորդ, յերրորդ և չորրորդ կուլտիվացիայի համար ՄՏԿ աշխատանքները բնավարձի դրույքներն էջեցվում են՝ յերկրորդ կուլտիվացիայի համար 10%-ով, յերրորդի՝ 20% և չորրորդի՝ 30% և կապում են (էկվոպրոպորտ)	0,9	2,25	4,5	6,75	8,55	10,8	13,05	
	Յերկրորդ	0,8	2,0	4,0	6,0	7,6	9,6	11,6	
	Չորրորդ և հետագա կուլտիվացիա	0,7	1,75	3,5	5,25	6,65	8,4	10,15	

Սարատովի մարզ

ՄՏԿ

կոլտնտեսության

1937 թ.

ՀԱՇԻՎ №

ՀԱՅԱՀԱՏԻԿԱՅԻՆ ԿՈՒՆՏՐՈՒՐԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

1937 թ. բերքից բնավարձով վճարվող աշխատանքների համար, համաձայն ՄՏԿ և կոլտնտեսության 1937 թ. մարտի _____ № — պայմանագրի և շրջանային հանձնաժողովի 1937 թ. _____ — ի վորոշման, կոլտնտեսության ղեկավարության հիմնադրույթի լամբին դասելու մասին՝ մի հեկտարից 9 և 11-ից պակաս ցենտ.

Աշխատանքների անունը	Հարավային կատարված և աշխատանք (հեկտար)	Նորանցից կատարված մեջ և մացված (հեկտ.)	Մուտք և վճարվող առանձին աշխատանքների դրույթներով (հեկտ.)	Բնավարձի դրույթները (կգ)	Համարում և բնավարձ (կգ)
1937 թ. աշխատանքներ					
Հարուսի վար					
1936 թ. 5 մայիսի № 5 ակտով 230 հեկտ., 10 մայիսի № 6 ակտով 160 հեկտ. Փոցխուս 1 յերես	390	390	—	—	—
1936 թ. 5 մայիսի № 5 ակտով 260 հեկտ. 10 մայիսի № 6 ակտով 320 հեկտ.	580	—	580	3	1.740
Հարուսի առաջին կուլտիվացիա					
1936 թ. հունիսի 15-ի և 20-ի № 9 և 10 ակտերով	260	—	260	9,5	2.470
Հարուսի յերրորդ կուլտիվացիա					
1936 թ. 10 հուլիսի № 13 ակտով	240	—	240	8,55	2.052
Հարուսի յերրորդ կուլտիվացիա					
36 թ. 5 ոգոստոսի № 15 ակտով	150	—	150	7,6	1.140
Հարուսի յարրորդ կուլտիվացիա					
36 թ. 15 ոգոստոսի № 19 ակտով	120	—	120	6,55	798
Զբաղված կարուսի վար					
36 թ. 25 ոգոստոսի № 13 ակտով	20	—	20	57	1.140

ՀՅՇԻՎ Ձ

կոլտնտեսության
(հացահատիկային կոլտնտեսությունները) համարը

ՄՏԿ

« _____ » 1937 թ.

1937 թ. բերքից բնավարձով վճարվող աշխատանքների վերաբերյալ համաձայն ՄՏԿ և կոլտնտեսության 1937 թ. մարտի _____ № պայմանագրի:

Աշխատանքների անունը, փաստաթղթերի №-ը և ամսաթիվը	Աշխատանքի քանակը	Բնավարձի դրույքը սլայմանագրով	Հասնում և բնավարձ
Կոմբայններով քերահավաք			
Հավաքված է 130 հեկ. հաճար և կալված ըստ 1937 թ. 6 հուլիսի № 26 ակտի	1404 ց	9%	12.636 կգ հաճար
Հավաքված է 50 հեկ. ցորեն և կալված ըստ 1937 թ. 5 հուլիսի № 26 ակտի	530 ց	9%	4.770 կգ ցորեն
Կալսում			
Կալսված է 55 հեկ. հաճար ըստ 37 թ. 5 հուլիսի № 27 ակտի	562 ց	7%	3.934 կգ հաճար
Կալսված է դարի 60 հեկ. նույն ակտով	500 ց	7%	3.500 կգ դարի

Ընդամենը 24. 840 կգ
 Այս թվում՝ հաճար — 16.570 >
 ցորեն — 4.770 >
 դարի — 3.500 >

ՄՏԿ գիրքիտոբ (ստորագրություն)

Ավագ հաշվապահ (ստորագրություն)

Աշխատանքների անունը	Ընդամենը կատարված և աշխատանք (հեկտ.)	Նյութային կամ զանգվածի մեջ և գնված (հեկ.)	Մուտ և վճարելու արան- ձին աշխատանքների զուտ (հեկ.)	Բնավորվել յուրաքանչեք (կգ)	Հասնում և բնավորված (կգ)
Աշնանավար					
36 թ. 20 ոգոստոսի № 17 ախտով	80	—	80	57	4.560
Աշնանացան					
36 թ. 5 սեպտեմբերի № 20 ախտով 140 հեկ.					
36 թ. 10 սեպտեմբերի № 22 ախտով 140 հեկ.	280	280	—	—	—
Աշնանավար					
36 թ. 10 սեպտեմբերի № 18 ախտով 270 հեկ.					
36 թ. 16 սեպտեմբերի № 21 ախտով 200 հեկ.					
36 թ. 20 սեպտեմբերի № 23 ախտով 180 հեկ.					
36 թ. 25 սեպտեմբերի № 24 ախտով 100 հեկ.	750	750	—	—	—
1937 թ. աշխատանքներ					
Գարնանավար					
37 թ. 15 ապրիլի № 2 ախտով 160 հեկ.					
37 թ. 25 ապրիլի № 3 ախտով 200 հեկտար	360	60	300	90	27.000
Փոցխում մեկ յերես					
37 թ. 10 ապրիլի № 3 ախտով 200 հեկ.					
25 ապրիլի № 4 ախտով 350 հեկ.					
20 ապրիլի № 7 ախտով 355 հեկ.					
25 » № 9 ախտով 325 հեկ.	1230	—	1230	3	3.690
Ցրտահերկի կուլտիվացիա					
37 թ. 15 ապրիլի № 2 ախտով 360 հեկ.					
37 թ. 20 ապրիլի № 3 ախտով 220 հեկ.	580	—	580	9,5	5.510

Աշխատանքների անունը	Ընդամենը կատարված և աշխատանք (հեկտ.)	Նրանցից կոմպլեքսի մեջ և մացված (հեկ.)	Մնում և վճարելու առանձին աշխատանքների գրույթներով (հեկտ.)	Բնավարձի գրույթներ (կգ)	Հասնում և բնավարձ (կգ)
---------------------	--------------------------------------	---------------------------------------	---	-------------------------	------------------------

Ծրատեղիի կրկնավար 37 թ. 20 ապրիլի № 5 ակտով	120	—	120	57	6.840
Գարնանացան					
37 թ. 1 ապրիլի № 8 ակտով	250				
» 5 մայիսի № 10 »	520				
» 10 » № 11 »	150				
Հացահատիկի հունձ բերմանավաթի մեքենաներով					
Հավաքված և 1937 թ. 10, 15 25 հուլիսի № 17, 19, 21 ակտերով	500	400	100	40	4000
Հացահատիկը կոմբայններով հավաքելու աշխատանքների կոմպլեքսի համար հաշված և	—	—	800	71	56.800
ՄՏԿ կալիչներով հացահատիկը կալ-սելու կոմպլեքսի համար հաշված և	—	—	400	105	42.000

Ընդամենը բնավարձ 159.740 կգ

կամ կլորնտեսույթյան 1 հեկտար բերքահավաքի տարածույթյանը (159.740 կգ, 2000 հեկ.) 79,87 կգ:

Ըստ առանձին կուլտուրաների բնավարձ պիտի հանձնել.

Հաճար բերքահավաք տարած.	400 հ.	×	79,87 կգ	=	31948 կգ	
Ցորեն	»	»	700	×	»	55909 »
Գարբ	»	»	100	×	»	7987 »
Պարսակ	»	»	300	×	»	28961 »
Լոբազդի	»	»	100	×	»	7987 »
Գորեկ	»	»	200	×	»	15974 »
Հնդկացորեն	»	»	50	×	»	3998 »
Վիկա	»	»	150	×	»	11981 »

Ընդամենը 2000 հ. × 79,87 կգ = 159740 կգ.

(Մեկ հարյուր հիսուն իննը հազար յոթ հարյուր քառասուն կիլոգրամ)

Կոմպլեքսի չափը վորոշված է այսպես.

1. վար (հարստի վար, ցրտահերկ և զարնանավար) — 1.500 հեկ.
2. քանք (զարնան և աշնան հացոտ, կուլտուրաներ) — 1.000 »
3. բերքահավաք (հավաքված և կոմբայններով 800 հ.
և հնձված բերքահավաքի մեքենաներով 500 հ.) — 1.300 »
4. Կալուս (կոմբայններով հավաքված և 800 հ.
և ՄՏԿ կալսիչներով կալսված 600 հ.) 1400 »

Այստեղից ՄՏԿ աշխատանքների ամբողջ կոմպլեքսը կազմում է 1200 հ.
վորից կոմբայններով հացահատիկը հավաքելու կոմպլեքսը — 800 հ. և կալսիչներով
կալսելու կոմպլեքսը — 400 հ.

Վերև նշված հացահատիկի քանակը (159.740 կգ) պետք է հանձնվի
Զագոտգեռնոյի կայանին վոչ ուշ, քան 1937 թ.

ՄՏԿ դիրեկտոր (ստորագրուեթյուն)

Ավագ հաշվապահ (ստորագրուեթյուն)

2672

Քարգմանեց՝ Մ. Զարբյան

Խմբագիր Վ. Վարդանյան

Տեխ. խմբ. և սրբագրիչ՝ Խ. Այվազյան

Կոնտրոլ սրբագրիչ՝ Գար. Հախոբյան

Գլավիտի լիազոր № 1201 հրատ. 448, տիրաժ 1000, պատվ. 620

Հանձնված է արտագրուեթյան 1937 թ. հունիսի 20-ին

Ստորագրված է տպագրելու 1937 թ. հունիսի 31-ին

Գյուղերատի տպարան, Յերևան, Նալբանդյան 11

107 110

ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0001964

Գինը 20 կոպ.

388

A $\frac{\text{II}}{24305}$

024.

НКЗ АРМЯНСКОЙ ССР
ЗЕРНОВОЕ УПРАВЛЕНИЕ

И Н С Т Р У К Ц И Я

по производству расчетов МТС с колхозами за
работы, оплачиваемые колхозами натурой из
урожая 1937 года

Селхозгиз

1937

Ереван

Пров. 1940г.

Пров. 1940г.